Сказка, потерянная во времени. Дочь журналиста Александра Удодова спустя полвека нашла его первую публикацию

536

09.08.2023 | Татьяна УДОДОВА. Фото автора

Я в Национальной библиотеке. Передо мной возвышается столб из подшивок белорусского детского журнала «Бярозка» за 1968-1974 годы. Приблизительно за этот период рассчитываю найти ту самую сказку, с которой и началось творчество моего отца...

Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Пионер Александр Удодов справа. Фото из домашнего архива Татьяны Удодовой.

Об этой сказке в детстве с сестрой мы много раз слышали. Помним, что герой сказки – козел. Знаем, что напечатали ее в журнале «Бярозка». Особенно впечатлила история, что за эту сказку от редакции журнала отцу дали путевку в детский лагерь, но он туда не смог поехать из-за отсутствия обуви…

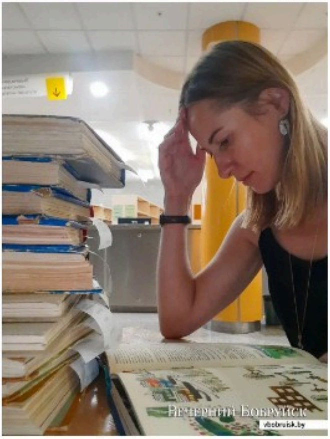
Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Татьяна Удодова в Национальной библиотеке Беларуси.

«Казуля»… «Казел і баран»…
«Ленін глядзіць з п’едэстала»…
«Ён заўседы з народам»…

Перелистываю пятый том подшивки, позади 1968-1972-ые годы и мне начинает казаться, что это все легенда...

Июль 1973 года... На обложке «Бярозкі» разноцветные лепестки – эмблема X Всемирного фестиваля молодежи и студентов.

Вучань 7-га класа... для Мэкі... Стоп. Козла звали Мэка! Нашла!

Внизу подпись: **Аляксандар Удодаў, вучань 7-га класа, Чавускі раен, в. Галузы**. Рассказ называется «Вясёлыя футбалісты».

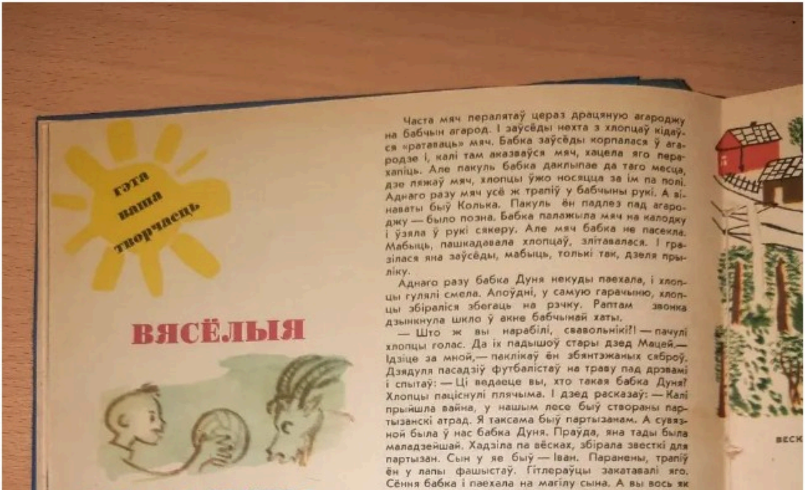

гэта ваша творчасць

ВЯСЁЛЫЯ

Часта мяч пералятаў цераз драцяную агароджу на бабчын агарод. І заўсёды нехта з хлопцаў кідаўся «ратаваць» мяч. Бабка заўсёды корпалася ў агародзе і, калі там аказваўся мяч, хацела яго перахапіць. Але пакуль бабка даклыпае да таго месца, дзе ляжаў мяч, хлопцы ўжо носяцца за ім па полі. Аднаго разу мяч усё ж трапіў у бабчыны рукі. А вінаваты быў Колька. Пакуль ён падлез пад агароджу — было позна. Бабка палажыла мяч на калодку і ўзяла ў рукі сякеру. Але мяч бабка не пасекла. Мабыць, пашкадавала хлопцаў, злітавалася. І гразілася яна заўсёды, мабыць, толькі так, дзеля прыліку.

Аднаго разу бабка Дуня некуды паехала, і хлопцы гулялі смела. Апоўдні, у самую гарачыню, хлопцы збіраліся збегаць на рэчку. Раптам звонка дзынкнула шкло ў акне бабчынай хаты.

— Што ж вы нарабілі, свавольнікі?! — пачулі хлопцы голас. Да іх падышоў стары дзед Мацей.— Ідзіце за мной,— паклікаў ён збянтэжаных сяброў. Дзядуля пасадзіў футбалістаў на траву пад дрэвамі і спытаў: — Ці ведаеце вы, хто такая бабка Дуня? Хлопцы пацiснулі плячыма. І дзед расказаў: — Калі прыйшла вайна, у нашым лесе быў створаны партызанскі атрад. Я таксама быў партызанам. А сувязной была ў нас бабка Дуня. Праўда, яна тады была маладзейшай. Хадзіла па вёсках, збірала звесткі для партызан. Сын у яе быў — Іван. Паранены, трапіў ён у лапы фашыстаў. Гітлераўцы закатавалі яго. Сёння бабка і паехала на магілу сына. А вы вось як

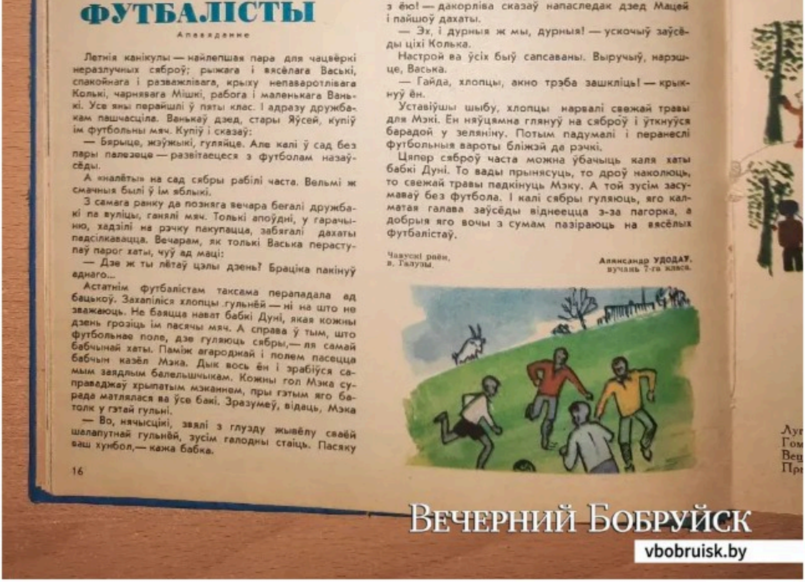

ФУТБАЛІСТЫ

Апавяданне

Летнія канікулы — найлепшая пара для чацвёркі неразлучных сяброў; рыжага і вясёлага Ваські, спакойнага і разважлівага, крыху непаваротлівага Колькі, чарнявага Мішкі, рабога і маленькага Ванькі. Усе яны перайшлі ў пяты клас. І адразу дружбакам пашчасціла. Ванькаў дзед, стары Яўсей, купіў ім футбольны мяч. Купіў і сказаў:

— Бярыце, жэўжыкі, гуляйце. Але калі ў сад без пары палезеце — развітаецеся з футболам назаўсёды.

А «налёты» на сад сябры рабілі часта. Вельмі ж смачныя былі ў ім яблыкі.

З самага ранку да позняга вечара бегалі дружбакі па вуліцы, ганялі мяч. Толькі апоўдні, у гарачыню, хадзілі на рэчку пакупацца, забягалі дахаты падсілкавацца. Вечарам, як толькі Васька пераступаў парог хаты, чуў ад маці:

— Дзе ж ты лётаў цэлы дзень? Браціка пакінуў аднаго...

Астатнім футбалістам таксама перападала ад бацькоў. Захапіліся хлопцы гульнёй — ні на што не зважаюць. Не баяцца нават бабкі Дуні, якая кожны дзень грозіць ім пасячы мяч. А справа ў тым, што футбольнае поле, дзе гуляюць сябры,— ля самай бабчынай хаты. Паміж агароджай і полем пасецца бабчын казёл Мэка. Дык вось ён і зрабіўся самым заядлым балельшчыкам. Кожны гол Мэка суправаджаў хрыпатым мэканнем, пры гэтым яго барада матлялася ва ўсе бакі. Зразумеў, відаць, Мэка толк у гэтай гульні.

— Во, нячысцікі, звялі з глузду жывёлу сваёй шалапутнай гульнёй, зусім галодны стаіць. Пасяку ваш хунбол,— кажа бабка.

з ёю! — дакорліва сказаў напаследак дзед Мацей і пайшоў дахаты.

— Эх, і дурныя ж мы, дурныя! — ускочыў заўсёды ціхі Колька.

Настрой ва ўсіх быў сапсаваны. Выручыў, нарэшце, Васька.

— Гайда, хлопцы, акно трэба зашкліць! — крыкнуў ён.

Уставіўшы шыбу, хлопцы нарвалі свежай травы для Мэкі. Ён няўцямна глянуў на сяброў і ўткнуўся барадой у зеляніну. Потым падумалі і перанеслі футбольныя вароты бліжэй да рэчкі.

Цяпер сяброў часта можна ўбачыць каля хаты бабкі Дуні. То вады прынясуць, то дроў наколюць, то свежай травы падкінуць Мэку. А той зусім засумаваў без футбола. І калі сябры гуляюць, яго калматая галава заўсёды віднеецца з-за пагорка, а добрыя яго вочы з сумам пазіраюць на вясёлых футбалістаў.

Чавускі раён,
в. Галузы.

Аляксандр УДОДАЎ,
вучань 7-га класа.

Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Та самая сказка отца. Дочь журналиста Александра Удодова спустя полвека нашла его первую публикацию в Национальной библиотеке Беларуси.

Перечитав много раз страницу, решаю поехать в деревню и расспросить бабушек про героев сказки – бабку Дуню, веселого и рыжего Ваську, старого Евсея и козла Мэку.

Сидя на лавочке под старой вербой, прочитала бабушке Зое распечатанную страницу из журнала. Местами она заливалась смехом и не верила, что эта та самая сказка, ее племянника Сашки.

– Танечка, ну які ж абутак быў тады!

Предчувствие меня не подвело и оказалось, что бабка Дуня и дед Евсей и правда жили недалеко от дома, где родился отец. Рядом с их двором был большой луг, правда без козла. А рыжий Васька – это сосед-мальчишка, у которого были еще два брата.

Ровно пятьдесят лет прошло с того момента, когда родилась эта сказка. Но верите ли, сегодня в моей деревне около дома бабки Дуни на лугу я наблюдала за игрой четверки неразлучных друзей, пробовала яблоки из сада деда Евсея, а домой меня провожали добрые глаза козла Мэки.

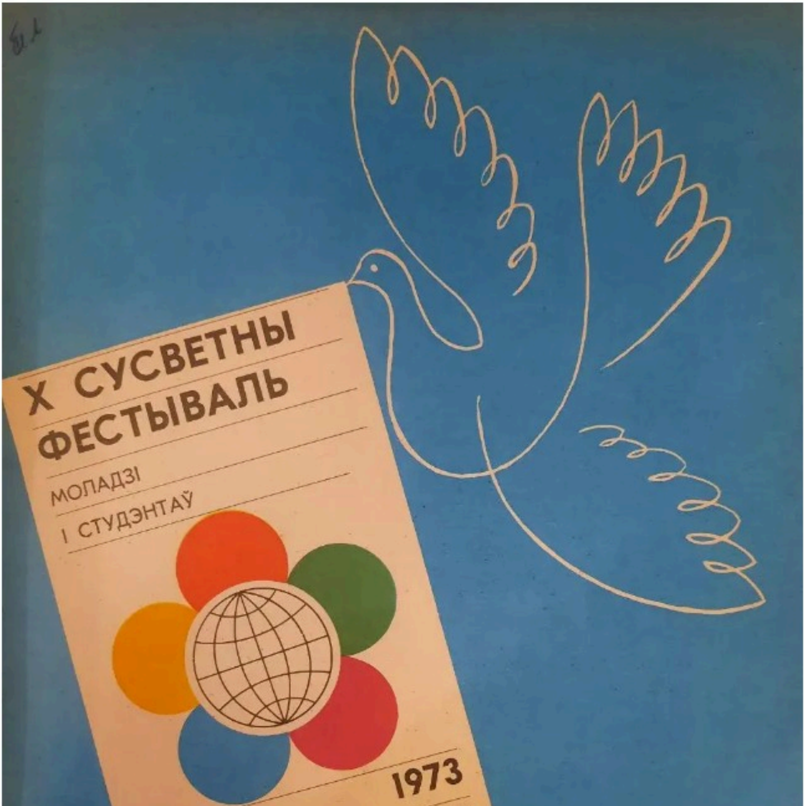
X СУСВЕТНЫ
ФЕСТЫВАЛЬ
МОЛАДЗІ
І СТУДЭНТАЎ
1973

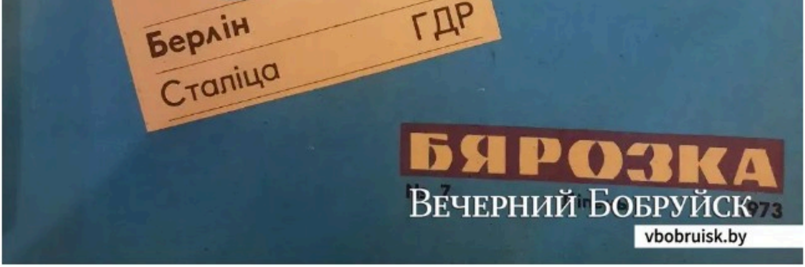
Берлін
Сталіца
ГДР
БЯРОЗКА
№ 7
1973
Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Обложка журнала «Бярозка» за июль 1973 года. Национальная библиотека Беларуси.

Крапівіна
326838
06.09.2023
ВЯСЕЛЫЯ
ФУТБАЛІСТЫ

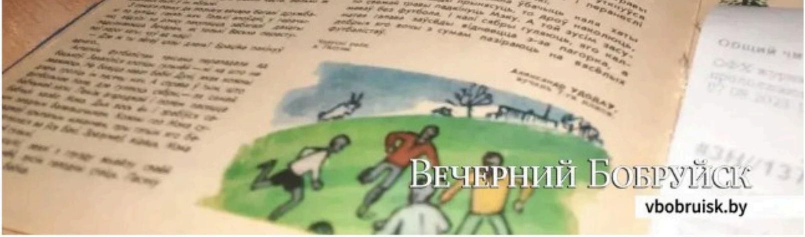
Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Татьяна Удодова в Национальной библиотеке Беларуси. Дочь журналиста Александра Удодова спустя полвека нашла его первую публикацию.

Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Татьяна Удодова в Национальной библиотеке Беларуси. Дочь журналиста Александра Удодова спустя полвека нашла его первую публикацию.

Крапівіна
326838
08.09.2023
Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Татьяна Удодова в Национальной библиотеке Беларуси.

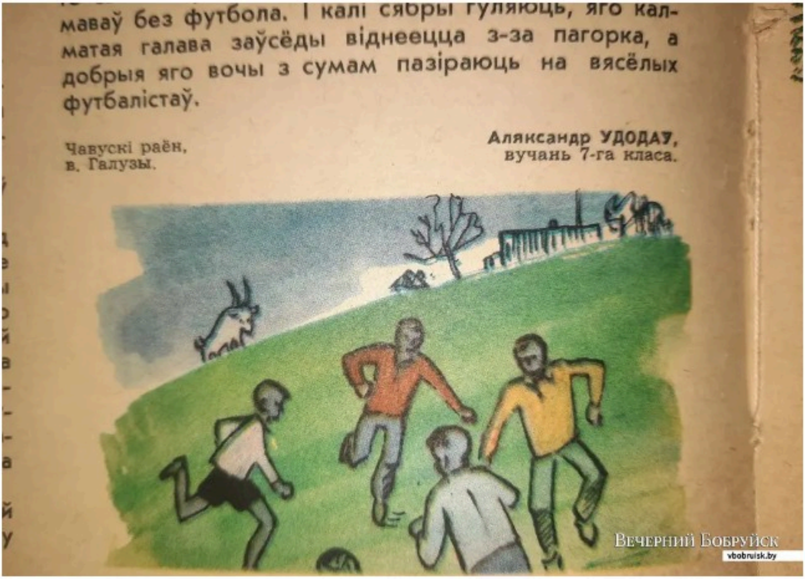

маваў без футбола. І калі сябры гуляюць, яго калматая галава заўсёды віднеецца з-за пагорка, а добрыя яго вочы з сумам пазіраюць на вясёлых футбалістаў.

Чавускі раён,
в. Галузы.

Аляксандр УДОДАЎ,
вучань 7-га класа.

Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

Татьяна Удодова в Национальной библиотеке Беларуси. Дочь журналиста Александра Удодова спустя полвека нашла его первую публикацию.

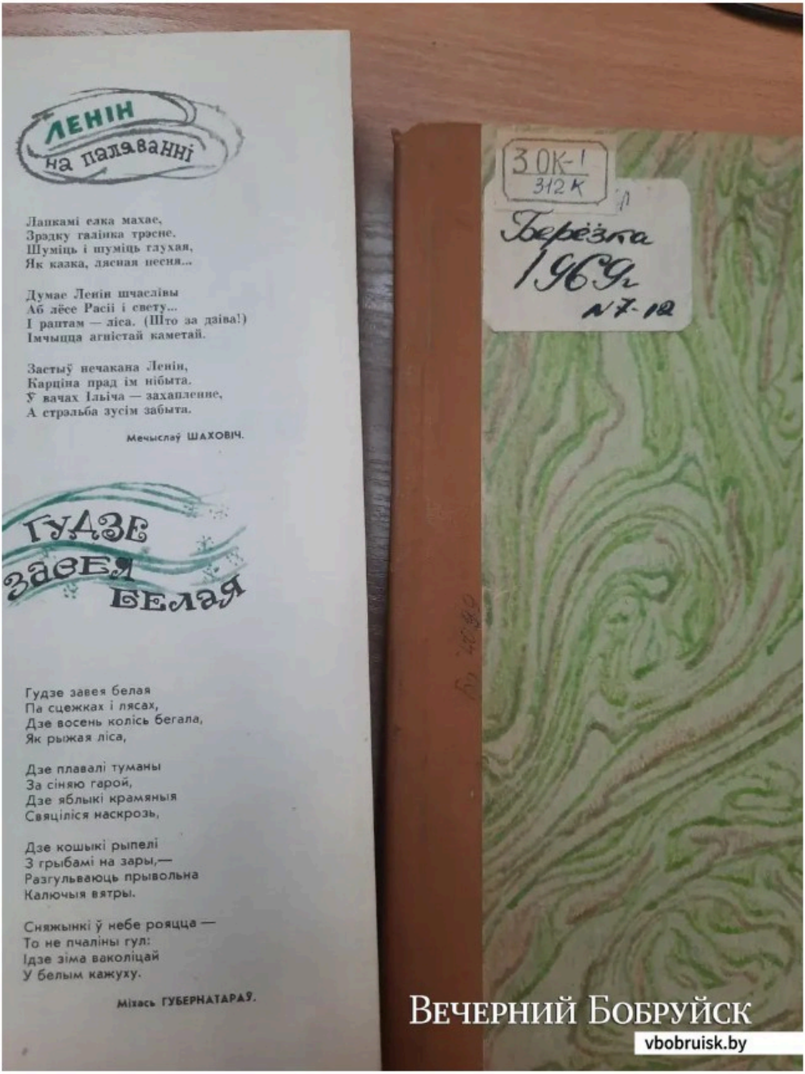
ЗОК-1
312 К
Берёзка
1969 г
№7-12
Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

ЛЕНІН на паляванні

Лапкамі елка махае,
Зрэдку галінка трэсне.
Шуміць і шуміць глухая,
Як казка, лясная песня...

Думае Ленін шчаслівы
Аб лёсе Расіі і свету...
І раптам — ліса. (Што за дзіва!)
Імчыцца агністай каметай.

Застыў нечакана Ленін,
Карціна прад ім нібыта.
Ў вачах Ільіча — захапленне,
А стрэльба зусім забыта.

Мечыслаў ШАХОВІЧ.

Гудзе завея белая

Гудзе завея белая
Па сцежках і лясах,
Дзе восень калісь бегала,
Як рыжая ліса,

Дзе плавалі туманы
За сіняю гарой,
Дзе яблыкі крамяныя
Свяціліся наскрозь,

Дзе кошыкі рыпелі
З грыбамі на зары,—
Разгульваюць прывольна
Калючыя вятры.

Сняжынкі ў небе рояцца —
То не пчаліны гул:
Ідзе зіма ваколіцай
У белым кажуху.

Міхась ГУБЕРНАТАРАЎ.

Татьяна Удодова в Национальной библиотеке Беларуси.

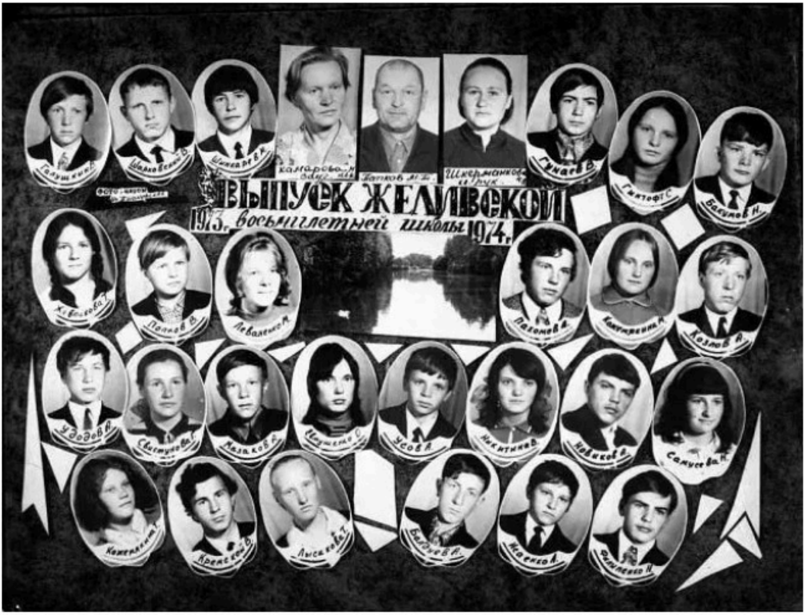
Галушкин А.
Шарковский В.
Шинкарев В. К.
Комарова Н. кл. рук.
Попков
Шкерманкова кл. рук.
Гунаев В.
Гинтофт С.
Бакумов Н.
ВЫПУСК ЖЕЛИВСКОЙ
1973г. восьмилетней школы 1974г.
Хвостова Т.
Попков В.
Левашенко М.
Пахомов А.
Козлов А.
Удодов А.
Свистунова Г.
Мазаков А.
Шушенко О.
Усов А.
Никитина В.
Новиков В.
Самусева Н.
Кременской В.
Лысаков Т.
Балуев А.
Маенко А.
Филипенко Н.

Выпускной класс. Александр Удодов крайний слева в третьем ряду.

Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

На лугу в деревне детства Александра Удодова спустя 50 лет. Фото: Татьяна Удодова.

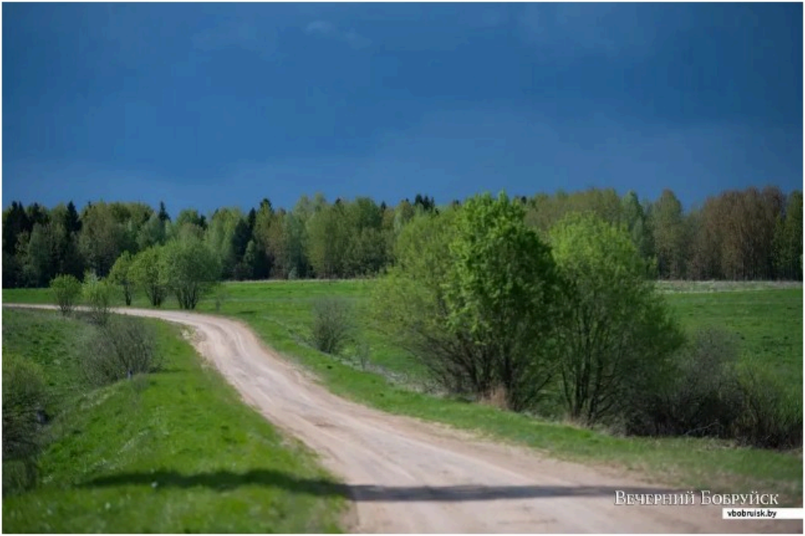
Вечерний Бобруйск
vbobruisk.by

В родных местах Александра Удодова спустя 50 лет. Фото: Татьяна Удодова.